

**Proves d'accés a cicles formatius de grau superior de formació professional inicial,
d'ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, i d'ensenyaments esportius 2021**

Llengua catalana

Sèrie 2

SOLUCIONS,

CRITERIS DE PUNTUACIÓ

I CORRECCIÓ

INSTRUCCIONS

- Per cada error d'ortografia, gramàtica o lèxic es descomptaran 0,1 punts, fins a un màxim de 2 punts, en els apartats 1, 2.1, 2.2. i 2.3. Els errors dels exercicis 2.4 i 3 («Expressió escrita») ja es tindran en compte en puntuar-los.

Llegiu atentament aquest text i responeu a les qüestions següents.

Falsa ciència i danys reals

He fet servir desenes de vegades aquesta frase per il·lustrar els danys reals que la falsa ciència suposa per a la nostra salut. Un exemple clàssic de falsa ciència va ser la publicació, a la revista *Lancet*, d'un estudi fraudulent d'Andrew Wakefield en què
5 s'indicava una possible relació causal entre la vacuna triple vírica (xarampió, rubèola i galteres) i l'autisme.

Wakefield va falsificar les dades de l'estudi, i els seus resultats mai no han pogut ser replicats. Ans al contrari, hi ha nombroses evidències científiques sòlides i ben contrastades segons les quals no existeix relació causa-efecte entre la vacuna triple
10 vírica i els trastorns de l'espectre autista.

Comprovada la falsedat d'aquest estudi, va ser retirat per *Lancet* i és invàlid a tots els efectes. Tot i això, els moviments antivacunes d'arreu del món el continuen fent servir per donar suport a les seves teories, basades en la falsa ciència. Aquesta falsa ciència va comportar danys reals. Les taxes de vacunació van caure al Regne Unit després de
15 la polèmica generada i en algunes zones ho van fer per sota del límit necessari per mantenir la immunitat de grup. La conseqüència: augment del xarampió al Regne Unit (una de les malalties infeccioses més contagioses) amb casos greus i fins i tot mortals. Afortunadament, les taxes de vacunació s'hi han recuperat i la situació s'hi ha anat normalitzant.

Aquesta setmana hem vist aquí què pot passar quan fets reals es qüestionen de manera indiscriminada i sense cap credibilitat científica. Un grup de persones es manifesten a Madrid negant l'existència de la Covid-19, qüestionant la vacunació i menyspreant les mesures de protecció bàsiques: la distància física i l'ús de mascaretes. Arreu del món hi ha grups ben organitzats, tant grups afins als dos extrems polítics com grups adeptes a
25 teories pseudocientífiques. Tenen experiència i fan servir tècniques eficaces per propagar les seves teories i narratives, que van adaptant a la realitat canviant i que busquen la població més vulnerable i receptiva.

Les teories de la conspiració i la desinformació proliferen en temps d'incertesa i por com l'actual. Aquests grups, tot i ser petits, estan molt connectats entre si i també connectats
30 amb grups de persones indecises, que estan obertes a rebre tant informació seriosa i basada en evidències científiques com informació falsa i basada en creences o rumors.

El problema bàsic és la confiança o la falta de confiança en la informació veraç i adequada. La desinformació i les falses notícies sobre la Covid-19, el seu tractament o les possibles vacunes s'"encomanen" més ràpidament que el mateix coronavirus.

Si algú creu que la terra és plana o que Elvis Presley continua viu, endavant, és el seu problema. Quan es dubta i s'ataca la ciència biomèdica contrastada, aquest fet pot convertir-se en un problema de tots. La falsa ciència, en medicina, sempre comporta danys reals.

Adaptació del text
d'Antoni TRILLA. *La Vanguardia* (23 agost 2020)

1. Comprensió del text i expressió
[3,5 punts en total]

1.1. Resumiu les idees principals exposades al text. El resum ha de tenir entre cent i cent vint-i-cinc paraules.
[1,5 punts]

Orientativament, un resum ben fet hauria de contenir aquestes idees essencials:

La falsa ciència pot causar seriosos perjudicis a la salut (1); n'és un exemple un estudi sobre la vacuna triple vírica elaborat amb dades falsificades i usat pels moviments antivacunes, la qual cosa va provocar al Regne Unit l'augment del xarampió (2).

Actualment proliferen petits grups organitzats que difonen falses teories i posen en dubte sense fonament fets demostrats per la ciència (3); aquest és el cas dels que qüestionen les vacunes o els tractaments de la Covid-19, i rebutgen mesures com l'ús de la mascareta o la distància física entre les persones (4). Aquestes idees, que poden propagar-se entre persones incapaces de diferenciar falsos rumors d'informacions científicament validades (5), s'estenen ràpidament i poden esdevenir un problema sanitari molt greu (6).

Corregiu l'exercici tenint en compte els criteris següents:

El resum recull cinc o sis de les idees essencials del text d'una manera clara, ordenada i precisa ... 1,5 punts

El resum és vàlid perquè recull en general la informació del text, però hi pot haver una certa imprecisió en l'expressió o algun oblit 1 punt

El resum té mancances a l'hora de recollir les idees expressades en el text (hi apareixen només dues o tres de les idees essencials) o presenta una expressió poc clara i precisa 0,5 punts

El resum no recull les idees essencials del text o presenta una expressió clarament desordenada i confusa, mancada de precisió 0 punts

El resum s'ha de valorar globalment: a partir de la proposta de puntuació quantitativa anterior i també d'acord amb la qualitat del conjunt, de manera que es poden adjudicar puntuacions intermèdies, com ara 1,25, 0,75 o bé 0,25 punts.

1.2. Expliqueu el significat del títol del text: “Falsa ciència i danys reals”.
[1 punt]

La difusió de determinades teories sense cap fonament científic (“falsa ciència”) pot provocar greus problemes de salut a les persones que se les creuen (“danys reals”).

S’ha de corregir la resposta d’acord amb la qualitat global, a partir dels criteris següents:

Resposta clara i completa	1 punt
Resposta vàlida, però amb alguna imprecisió o manca de claredat	0,75 o 0,5 punts
Resposta deficient, tot i que hi pugui haver algun element vàlid	0,25 punts
Resposta clarament deficient	0 punts

1.3. Esmenteu dos exemples que, segons el text, mostrin pensaments, actituds o comportaments oposats a allò que la ciència ha demostrat de manera clara.
[1 punt]

Acceptarem com a correctes dos dels exemples següents:

-posar en qüestió els beneficis de les vacunes sobre la salut.

-negar l’existència de la Covid-19.

-rebutjar mesures sanitàries com l’ús de les mascaretes i la distància entre persones per a prevenir la propagació de la malaltia.

Per cada resposta correcta	0,5 punts
Per cada resposta correcta, però amb alguna imprecisió o manca de claredat	0,25 punts

2. Reflexió lingüística
[3,5 punts en total]

2.1. Escriviu l’antecedent dels pronoms següents, que trobareu subratllats en el text; és a dir, indiqueu a què es refereixen en aquest text en concret.
[1 punt: 0,25 punts per cada apartat]

a) «(en) què» (línia 4): **estudi / un estudi (fraudulent d’Andrew Wakefield).**

b) «el» (línia 12): **estudi / l’estudi (d’Andrew Wakefield).**

c) «ho» (línia 15): **caure / caure les taxes de vacunació (al Regne Unit).**

d) «hi» (línia 18): **(al) Regne Unit.**

Valoreu cada resposta correcta amb 0,25 punts

2.2. Escriviu el subjecte gramatical que tenen en el text les formes verbals següents, que hi apareixen subratllades.

[0,5 punts: 0,25 punts per cada apartat]

- a) «existeix» (línia 9): **relació / relació causa-efecte.**
- b) «continuen» (línia 12): **moviments / els moviments antivacunes (d'arreu del món).**

Valoreu cada resposta correcta amb 0,25 punts.

2.3. Escriviu un sinònim dels mots subratllats següents o una expressió que hi equivalgui, segons el sentit que tenen al text (els hi trobareu subratllats).

[1 punt: 0,25 punts per cada apartat]

- a) «He fet servir desenes de vegades aquesta frase [...]» (línia 2): **usat, emprat, utilitzat...**
- b) «Tot i això, els moviments antivacunes d'arreu del món [...]» (línia 12): **tanmateix, no obstant això, malgrat tot, a pesar d'això...**
- c) « [...] per mantenir la immunitat de grup» (línia 16): **conservar, preservar, assegurar, sostenir...**
- d) « [...] les mesures de protecció bàsiques» (línia 23): **essencials, fonamentals, principals, primordials, elementals...**

Valoreu cada resposta correcta amb 0,25 punts.

2.4. Completeu les frases següents amb la forma verbal correcta del verb que hi ha entre parèntesis, tal com es fa al model; la forma verbal s'ha d'ajustar al context de la frase.

[1 punt: 0,25 punts per cada apartat]

Model: Han proposat que nosaltres iniciem (INICIAR) un nou estudi sobre hàbits de salut.

- a) Creiem que, si les investigacions continuen, els científics ___ **venceran/hauran vençut** ___ (VÈNCER, futur) la malaltia en un termini de temps curt.
- b) Si les mesures sanitàries es ___ **reforcessin** ___ (REFORÇAR), milloraria la qualitat de vida del país.
- c) Avui hem ___ **sabut** ___ (SABER, participi) quin laboratori produirà el nou medicament.

d) Si volem que ____**desaparegui**____ (DESAPARÈIXER) el problema sanitari, caldrà dedicar-hi molt més recursos del pressupost actual.

Valoreu cada resposta correcta amb 0,25 punts. Qualsevol error ortogràfic invalida la resposta.

3. Expressió escrita
[3 punts]

Redacteu un text d'unes cent paraules a partir d'UNA de les dues propostes següents:

- A. Exposeu la vostra opinió respecte de la frase següent: "La societat, en general, ha aplicat les mesures sanitàries adequades per lluitar contra la COVID-19".
- B. Expliqueu alguna mesura que considereu que es podria posar en marxa amb la finalitat de millorar la salut de les persones i promoure hàbits saludables.

• La valoració del text s'efectua sumant la puntuació adjudicada a cadascun dels apartats que indiquem a continuació, però també s'ha de tenir en compte la qualitat global, a partir de la qual es pot arrodonir i modificar a l'alça o a la baixa la puntuació total d'aquesta qüestió.

• Si el text no respon al que es demana (se n'allunya molt clarament i tracta d'un tema diferent), es valora amb 0 punts.

• Si el text és molt breu, cada apartat es puntua d'una manera proporcional a l'extensió. Si té menys de 50 mots, es valora amb 0 punts.

a) Coherència

Selecció i ordenació correctes de la informació 0,5 punts

Algun problema en l'ordenació o en la selecció de la informació 0,25 punts

Text desordenat i confús 0 punts

b) Cohesió (puntuació, concordança, construcció de les frases)

0-2 errors 0,75 punts

3-5 errors 0,5 punts

5-6 errors 0,25 punts

Més de 6 errors 0 punts

c) Correcció (ortografia, morfosintaxi, lèxic)

0-2 errors 1 punt

3-4 errors 0,8 punts

5-6 errors 0,6 punts

7-8 errors 0,4 punts

9-10 errors 0,2 punts

Més de 10 errors 0 punts

d) Variació

El text fa servir recursos sintàctics variats i un lèxic precís i no

conté repeticions; s'hi admet alguna deficiència lleu 0,25 punts

El text presenta pocs recursos lèxics i sintàctics, i alguns mots

o estructures es repeteixen sovint 0 punts

e) Registre

La llengua del text s'ajusta al grau de formalitat i al canal adequats;

s'hi admet algun error lleu 0,25 punts

El text conté uns quants errors greus pel que fa al canal o al grau

de formalitat 0 punts

f) Disposició

El text respecta els marges, les línies estan disposades correctament

i la lletra és ben llegible 0,25 punts

Hi manca algun dels elements anteriors 0 punts